

KRATKE VIJESTI

POVEZIVANJE UKRAJINE S EUROPOM I SVIJETOM – OBNOVA I RAZVOJ ODRŽIVE PROMETNE INFRASTRUKTURE I UČINKOVITOST OPSKRBIH LANACA

Državni tajnik dr. sc. Alen Gospočić i ravnateljica Uprave za željezničku infrastrukturu i promet mr. sc. Jasna Divić sudjelovali su na sastanku visoke razine o Ukrajini pod nazivom "Povezivanje Ukrajine s Europom i svijetom – obnova i razvoj održive prometne infrastrukture i učinkovitost opskrbih lanaca", a koji je održan 29. i 30. ožujka 2023. u Rzeszowu u Poljskoj. Cilj toga važnog događanja u organizaciji Ministarstva infrastrukture Poljske i Međunarodnog prometnog foruma bio je raspraviti trenutačne potrebe Ukrajine u području prometa te potaknuti razgovore o mogućim rješenjima za uspostavu učinkovitoga i pouzdanoga prometnog sustava s logističkim pravcima koji povezuju Ukrajinu s Europom i ostatkom svijeta. Rat u Ukrajini uzrokovao je znatnu štetu na prometnoj infrastrukturi Ukrajine te doveo do poremećaja logističkih sustava u regiji, ali i globalno.

U sklopu događanja održana su dva ministarska okrugla stola, prvi na temu srednje i istočne Europe kao vratima prema svijetu sigurne Ukrajine koja se razvija i drugi na temu oblikovanja nove prometne infrastrukture za održivi razvoj Ukrajine. Prvi okrugli stol bio je usredotočen na razvoj prometne infrastrukture Ukrajine u suradnji sa zemljama smještenima na istočnoj granici Europske unije kao odgovor na povećanu potrebu za prijevozom ljudi i dobara, ali i humanitarne pomoći u Ukrajinu i iz nje.

U svojem govoru državni tajnik Gospočić snažno osudio rusku agresiju te izrazio punu podršku Hrvatske Ukrajini i ukrajinskome narodu te zemljama koje

graniče s Ukrajinom i snose najveći teret podrške Ukrajini. Istaknuo je i da, s obzirom na to da je promet krivotok svakog društva, pomoć u očuvanju prometnih tokova iz Ukrajine prema svijetu i iz svijeta u Ukrajinu predstavlja jednu od najvažnijih aktivnosti koje možemo poduzeti. Rekao je da Hrvatska sudjeluje u tim naporima kroz Jadranski koridor solidarnosti EU-a kojim se prevoze ukrajinski poljoprivredni proizvodi. Također, pristupanjem Hrvatske šengenskome prostoru 1. siječnja 2023. znatno je ubrzan željeznički prekogranični prijevoz na granici s Mađarskom te je uspostavljena suradnja s mađarskim kolegama u pogledu bolje protočnosti željezničkog prometa. Zaključno je istaknuo kako je zadaća svih nas, ne samo na europskoj razini, već i na globalnoj, omogućiti protočnost prometnih tokova te pronaći najbolja rješenja za razvoj i unaprjeđenje povezanosti s Ukrajinom.

Na drugome okruglom ministarskom stolu raspravljalo se o izazovima i mogućnostima u obnovi ukrajinske prometne i logističke infrastrukture te o ulozi Međunarodnog prometnog foruma u budućoj obnovi ukrajinske prometne infrastrukture. Sudionici događanja posjetili su i mjesta u Poljskoj u kojima se pruža podrška ukrajinskim potrebama u prometu, točnije gradilište tunela Babica (Via Carpatia) i granični prijelaz Korczowa – Krakowiec. ■

POČELI RADOVI U DUGOPOLJU U SKLOPU AGLOMERACIJE SPLIT – SOLIN

Dana 31. ožujka 2023. svečano je u sklopu Projekta poboljšanja vodnogomunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin otvoreno gradilište u Dugopolju. Radovi su dio Ugovora o rekonstrukciji i dogradnji sustava odvodnje i vodoopskrbe Grada Solina i općina Podstrane, Klisa i Dugopolja, vrijedni su 43,4 milijuna eura

bez PDV-a, a predviđeni rok završetka je 1. studenoga 2025. Svečanome otvorenju radova prisustvovali su državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja Mario Šiljeg, župan Splitsko-dalmatinske županije Blaženko Boban, načelnik Općine Dugopolje Perica Bosančić, generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković s direktoricom Vodnogospodarskog odjela za slivove južnog Jadrana Irinom Puticom te privremeni upravitelj *Vodovoda i kanalizacije d.o.o. Split* Tomislav Šuta. Radovi su počeli u Dugopolju, u Ulici kardinala Alojzija Stepinca, Ulici don Joze Čulina i Ulici don Špira Vukovića. U tijeku su pripreme za radove na ostalim područjima obuhvata ugovora u Solinu te u općinama Klisu i Podstrani među kojima su iskolčenja, označavanje instalacija i izrada izvedbenih projekata. Fizički radovi započinjat će sukcesivno, u skladu s usvojenim vremenskim planom.

Na temelju Ugovora o rekonstrukciji i dogradnji sustava odvodnje i vodoopskrbe Grada Solina i općina Podstrane, Klisa i Dugopolja bit će izgrađeni kanalizacijski cjevovodi u dužini oko 44 km, vodoopskrbni cjevovodi u dužini oko 31 km, tlačni kanalizacijski cjevovodi dužine oko šest kilometara te 18 crpnih stanica za kanalizacija i devet crpnih stanica za vodoopskrbu. Također, bit će izvedeno 1309 kanalizacijskih priključaka i 244 vodovodna priključka, izgrađeno 20 km kabelaške kanalizacije i sanirana dva kilometra kanalizacijske mreže.

Izgradnjom kanalizacijske mreže u sklopu toga ugovora pridonosi se podizanju razine standarda života građana i omogućava daljnji razvoj gospodarstva. Ujedno se izravno pridonosi očuvanju kakovće vode na izvorištu rijeke Jadra jer se prostor Općine Dugopolja nalazi u II. i III. zoni sanitarne zaštite samoga izvorišta. Projekt poboljšanja vodnogomunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin

KRATKE VIJESTI

investicija je ukupne vrijednosti 237,8 milijuna eura, a od ukupno 188,4 milijuna eura prihvatljivih troškova 129,4 milijuna eura odnosno 68,71 posto financirat će se bespovratnim sredstvima Europske unije iz Kohezijskog fonda kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. Preostalih 49,4 milijuna eura ili 31,29 posto sufinancirat će se nacionalnim sredstvima. Provedbom toga projekta bit će ispunjeni EU-ovi standardi u vodnokomunalnim djelatnostima, odnosno zahtjevi Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda 91/271/EE u aglomeraciji Split – Solin i 2. Direktive o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju 98/83/EZ kroz povećanje opsega pokrivenosti vodoopskrbnom mrežom. ■

UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA U MURSKOME SREDIŠĆU POČEO S PROBNIM RADOM

U probni rad pušten je uređaj za pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Murško Središće. Uređaj je dio projekta "Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Murško Središće". Uređaj je izgrađen istočno od grada Murškog Središća, na lokaciji "Zalešće". Kapacitet mu je 12 000 ES (ekvivalent stanovnika) s III. stupnjem pročišćavanja, što podrazumijeva uklanjanje krutih i otopljenih onečišćujućih tvari u otpadnim vodama. Mulj nastao u postupku pročišćavanja otpadnih voda obrađivat će se aerobnom stabilizacijom i dodatnom biološkom obradom kroz polja za ozemljavanje biljkom *Phragmites australis*, koja se koristi za dehidraciju i mineralizaciju, a izdvojeni fosfor i dušik kao nutrijent korisni su za rast i razvoj biljke te na taj način izdvojen mulj dodatno mineraliziraju. Ukupna vrijednost svih radova na uređaju iznosi 7.080.970 eura. ■

ODRŽANA KONFERENCIJA "KAKO POSTIĆI UGLJIČNU NEUTRALNOST U ŽIVOTNOM VIJEKU ZGRADE?"

U organizaciji Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju 4. travnja 2023. u Zagrebu održana je konferencija "Kako postići ugljičnu neutralnost u životnom vijeku zgrade?", na kojoj je koncept ugljika u životnome ciklusu zgrada približen nacionalnome tržištu. Na cjelodnevnoj konferenciji više od 200 sudionika imalo je priliku dobiti najnovije informacije vezane uz postizanja ugljične i klimatske neutralnosti. Stručnjaci iz raznih područja predstavili su EU-ove i nacionalne regulative – EPBD direktivu, EU Level(s) okvir te kako projektirati i graditi koristeći kvalitetne održive građevne proizvode. Težište je stavljeno na vrlo važno područje – procjenu životnoga ciklusa zgrada (engl. *Life Cycle Assessment – LCA*) te su kroz velik broj predavanja prezentirani moduli i faze životnoga ciklusa, izjava o utjecaju na okoliš – EPD, kvaliteta zraka u zatvorenim prostorima i razina udobnosti – IAQ, potencijal globalnoga zagrijavanja – GWP, alati za izradu LCA, novi proizvodi i tehnologije u zgradarstvu te mogućnosti financiranja održivih projekata. Konferencija se bavila ključnim pitanjem implementacije životnoga ciklusa pri projektiranju i planiranju izgrađenoga okoliša. Uz to predstavljena je važnost razvoja održivih proizvoda i korištenja izjava o utjecaju na okoliš (EPD) kao alata za procjenu utjecaja građevnih proizvoda na okoliš i ljudsko zdravlje. Stručnjaci iz područja održivoga certificiranja zgrada pružili su praktične uvide u to kako je DGNB sustav za ocjenu stupnja održivosti zgrada usklađen s politikama EU-a i Uredbom o taksonomiji. Tijekom panel-diskusije i predavanja govorilo se o važnosti smanjenja opsega ugrađenoga ugljika u građevnim proizvodima te je

istražen potencijal alternativa s niskim udjelom ugljika. Predstavljeni su različiti alati za ocjenu životnoga ciklusa i načini korištenja dobivenih podataka i rezultata potrebnih za donošenje informiranih odluka u procesu planiranja i projektiranja zgrada. Institucionalni partner konferencije bilo je Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, a zeleni partner Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Glavni sponzori konferencije bili su *Wienerberger*, *Velux*, *Knauf Insulation*, *Mapei* i *Durante*, a srebrni sponzor bila je tvrtka *Eksperti BBIS*. ■

PROJEKT "POBOLJŠANJE VODNOKOMUNALNE INFRASTRUKTURE AGLOMERACIJE NOVALJA"

U Novalji je krajem ožujka 2023. održana konferencija za medije o napretku radova na projektu "Poboljšanje vodnokomunalne infrastrukture aglomeracije Novalja" koji se izvode u naseljima Novalji, Staroj Novalji, Caskoj, Vidalićima, Kustićima, Zubovićima i Metajni. Ukupna vrijednost projekta iznosi 33 milijuna eura (bez PDV-a), od čega bespovratna EU-ova sredstva iznose 23 milijuna eura, a nacionalno sufinanciranje 10 milijuna eura. Projekt se financira sredstvima iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. Europskoga fonda za regionalni razvoj.

Glavni ciljevi projekta, koji proizlaze iz strateških dokumenata i EU-ovih direktiva vezanih uz sektor zaštite voda, doprinjet će smanjenju prodiranja kanalizacijskih voda u podzemlje, boljoj kvaliteti vode namijenjenoj potrošnji te time i zaštiti zdravlja građana koji trajno ili povremeno žive na području obuhvata aglomeracije Novalja. Bit će izgrađena ukupno 53 kilometra cjevovoda, povećan opseg priključenosti stanovništva na sustav odvodnje i omogućeno pročišćava-

KRATKE VIJESTI

nje otpadnih voda na membranskome uređaju za pročišćavanje otpadnih voda II. stupnja, kapaciteta 39 000 ES, što je jamstvo za trajnu zaštitu mora.

Mr. sc. Zoran Đuroković, generalni direktor *Hrvatskih voda*, izrazio je zadovoljstvo napretkom projekta koji je dio promjena koje su bile u fokusu Svjetskoga dana voda i koji će donijeti prednosti u obliku smanjenja opsega onečišćenja i racionalizacije potrošnje vode na otoku. To će uvelike doprinijeti razvitku održivoga turizma na otoku i biti putokaz drugim gradovima u priobalnim područjima da se puno toga može postići kada se projekti dobro pripreme. Ivan Dabo, gradonačelnik Novalje, zahvalio je svima koji su pokrenuli projekt i koji su u njega aktivno uključeni. Istaknuo je da se tim projektom, nastavno na sve ostale projekte (sanacija luke Žigljen, radovi u ribarskoj luci, izgradnja ribarnice, dogradnja osnovne škole, izgradnja policijske postaje), zatvara krug svih elemenata ključnih za učinkovito funkcioniranje grada.

Ernest Petry, ličko-senjski župan, izrazio je zadovoljstvo financiranjem projekta Županije sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO), resornih ministarstava i EU-ovih fondova kojih je trenutačno ukupno 120. Cilj je tih projekata zadržati opstojnost na području Županije u demografskome smislu, i to kroz otvaranje novih radnih mjesta. U Novalji je cilj razviti turističke sadržaje koji nisu mogući bez razvoja infrastrukture.

Nakon konferencije prisutni su obišli gradilišta na vodospremi Komorovac te u naseljima Zubovićima i Caskoj. ■

ODRŽANA KONFERENCIJA SMART CITIES

Šime Erlić, ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, sudjelovao je u Zagrebu na konferenciji Smart cities.

Konferencija je okupila predstavnike javnoga i privatnoga sektora koji sudjeluju u kreiranju i provedbi urbanih politika. U fokusu razgovora i rasprava bili su pametni gradovi kao temelj održivoga upravljanja urbanim sredinama. Koncentracija stanovništva, industrije i intenzivnoga korištenja svih resursa na teritorijalno malome području dovela je do situacije da gradovi generiraju više od 70 posto globalnih emisija ugljikova dioksida, a pritom zauzimaju samo četiri posto koepnene površine Europske unije. Upravo je trend nagloga porasta gradskog stanovništva krajem prošloga stoljeća iznjedrio koncept SMART kako bi se gradovi mogli učinkovito nositi s izazovima sve većega broja ljudi na sve manjemu prostoru gradskih sredina.

U svojem govoru ministar Erlić istaknuo je kako je potrebno ciljano uložiti sredstva u hrvatske gradove koji će svojim građanima pružati sigurne i kvalitetne usluge primjenjujući zelene, digitalne i održive tehnologije. "Rastuća urbanizacija donosi brojne izazove. Na nama je da uz pomoć pametnih alata, podataka i dostupnih tehnologija građanima pružimo mogućnost da na bolji način donose odluke o kvaliteti svojega života. Uključivanje građana u kreiranje urbanoga meadžmenta sigurno je model upravljanja budućnosti. Gradovi su moćni pokretači promjena u društvu, a najveća snaga leži upravo u potencijalu građana koji se aktivno uključuju u rješavanje problema", istaknuo je ministar Erlić.

U novome programskom razdoblju Hrvatska je, kao rijetko koja članica Europske unije, osigurala čak 13 posto sredstava kohezijske politike upravo za ulaganja u urbani razvoj, i to za svoja 22 grada. Ta će sredstva gradovima dati instrument za provedbu strategija razvoja urbanih područja, a spektar prihvatljivoga ulaganja proširen je i odnosi se na *brownfield* ulaganja, investicije u kulturnu

baštinu, energetska učinkovitost, urbanu mobilnost, održiv turizam, poduzetništvo i drugo. Za gradove je to jedinstvena prilika da integriraju svoja ulaganja i ostvare planiranu razvojnu viziju. U nastavku konferencije održani su paneli, izlaganja i radionice uz sudjelovanje brojnih čelnika jedinica lokalne samouprave. ■

PREDVIĐENA VRIJEDNOST RADOVA ZA GRAĐEVINSKE DOZVOLE IZDANE U SIJEČNJU 41 POSTO VEĆA NEGO LANI

Državni zavod za statistiku objavio je podatak da je u siječnju 2023. izdano 937 građevinskih dozvola, što je 19,1 posto više u odnosu na siječanj 2022., ali i 20,6 posto manje u o odnosu na prosinac 2022. Prema vrstama građevina, 84,2 posto dozvola izdano je za zgrade, a 15,8 posto za ostale građevine, dok je prema vrstama radova, 74,3 posto dozvola izdano za novogradnju, a 25,7 posto za rekonstrukcije. Ukupna predviđena vrijednost radova na temelju građevinskih dozvola izdanih u siječnju iznosi 580,5 milijuna eura, što je 57,37 posto predviđene vrijednosti radova u prethodnome mjesecu te 40,57 posto više nego u siječnju 2022. Za radove na zgradama u siječnju izdano je 789 dozvola (598 za novogradnje i 191 za rekonstrukcije), a predviđena vrijednost radova iznosi 457,28 milijuna eura. Broj izdanih dozvola u odnosu na prosinac 2022. manji je za 22,57 posto, dok je predviđena vrijednost radova manja za 41,48 posto. Prema izdanim građevinskim dozvolama u siječnju 2023., planirana je gradnja 1396 stanova prosječne površine 92,8 kvadratnih metara. U novim zgradama gradit će se 1328 stanova. Gradit će se 473 stambene zgrade, i to 323 s jednim stanom, 40 zgrada s dva stana i 109 zgrada s tri i više stanova. U zgradama s tri i više stanova bit će ukupno 923 stana (u prosjeku 8,5 sta-

KRATKE VIJESTI

nova po zgradi) prosječne korisne površine 68,77 kvadratnih metara. Prosječna korisna površina stanova u zgradama s dva stana bit će oko 120 kvadratnih metara, a u zgradama s jednim stanom 153,75 kvadratnih metara. Uz 473 dozvole za stambene zgrade u siječnju su izdane 24 dozvole za gradnju industrijskih zgrada i skladišta, po 21 dozvola za hotele i slične građevine i za zgrade za kulturno-umjetničku djelatnost i zabavu, obrazovanje, bolnice i ostale zgrade za zdravstvenu zaštitu, 16 dozvola za zgrade za trgovinu na veliko i malo, 11 dozvola za zgrada za promet i komunikacije, tri dozvole za uredske zgrade te 29 dozvola za ostale nestambene zgrade. ▀

POČELA OBNOVA PRUGE OD ZAPADNOG DO GLAVNOGA KOLODVORA

Počeli su radovi na obnovi pruge od Zapadnoga do Glavnoga kolodvora u Zagrebu, koji se u cijelosti financiraju iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. Ti su radovi nastavak obnove pruge državna granica sa Slovenijom – Savski Marof – Zagreb Glavni kolodvor, za što je iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti izdvojeno 29,2 milijuna eura. U sklopu obnove mijenjat će se gornji i donji pružni ustroj, što uključuje obnovu kolosijeka i zamjenu skretnica na Zapadnome kolodvoru, modernizaciju željezničko-cestovnih prijelaza "Vodovodna" i "Republike Austrije", sanaciju mostova i izgradnju propusta, radove na signalno-sigurnosnim i telekomunikacijskim uređajima, obnovu i zamjenu dijela kontaktne mreže te uređenje površina za pristup putnicima.

Radovi se izvode na kratkoj, ali vrlo frekventnoj dionici koja se nalazi na sjecištu koridora RH1 i RH2. Ta 3,4 km pruge najprometnija su dionica u državi kojom

na dan prođe oko 150 putničkih i teretnih vlakova, a vrlo je važna za međunarodni teretni i gradsko-prigradski prijevoz kojim ljudi svakodnevno u središte grada putuju na posao, školu, fakultet itd. Obnova navedene pružne dionice počinje iza stajališta Kustošija, koje je obnovljeno prošle godine, a završava kod ulaza u Zagreb Glavni kolodvor. Radove izvodi tvrtka *Swietelsky*, a njihov je završetak planiran sredinom 2024. Nakon toga vlakovi će moći voziti brzinom do 120 km/h, podići će se razina sigurnosti i interoperabilnosti, povećat će se i propusna moć pruge te omogućiti prijevoz većega broja putnika u dnevnome migracijskom prometu. Tijekom radova povremeno će se uvoditi posebne regulacije prometa. ▀

GRAD BEČ DO 2025. U BICIKLISTIČKU MREŽU PLANIRA ULOŽITI 100 MILIJUNA EURA

U Beču je u prošloj godini izgrađeno 17 kilometara nove biciklističke infrastrukture. Glavni grad Austrije ove godine planira oboriti rekord i izgraditi dodatnih 20 kilometara biciklističke mreže. Kako bi biciklistička infrastruktura bila u skladu s ciljevima postizanja klimatske neutralnosti do 2040., Beč do 2025. planira uložiti 100 milijuna eura u biciklističku mrežu. Samo u prošloj godini uloženo je 26 milijuna eura.

Proširenjem i dogradnjom biciklističkih staza Bečani dobivaju dodatan razlog zbog kojega bi se u svakodnevici i u slobodno vrijeme odlučili za ekološki prihvatljiv način prijevoza. Riječ je o dosad najvećemu projektu proširenja biciklističke mreže, priopćeno je iz Inozemnog ureda Grada Beča. Čak 70 posto novih dionica odnosi se na biciklističke i pješačko-biciklističke staze, 15 posto otpada na prave biciklističke staze, 64 posto projekta

uključuje novu infrastrukturu (proširenje i dogradnja staza), a 36 posto postojećih staza poboljšat će se i optimirati.

U 4. bečkom okrugu Wiedenu, u ulici Argentinierstraße, koja je jako prometna upravo zbog svojega položaja jer vodi od središta grada, preko glavnoga željezničkog kolodvora pa sve do ruba grada prema Donjoj Austriji, automobilski se promet planira smiriti, a ulica će postati prikladnija za biciklistički i pješački promet. Ulica je duga devet kilometara, a u 2022. bilo je zabilježeno više od milijun biciklista koji su vozili njome. Osim toga ulica će se dodatno ozeleniti kako bi bila još ugodnija za boravak. Radovi će početi najesen.

U sklopu projekta smirivanja prometa i ozelenjivanja okoline škole u 8. okrugu našla se i ulica Pfeilgasse. U gotovo 700 metara dugoj ulici biciklisti i pješaci imat će prednost.

U prošloj je godini započeta tzv. velika biciklistička ofenziva i u 22. okrugu Donaustadtu te će do kraja godine biciklističke staze činiti ukupno 14 kilometara. U njih spada i 3,5 metara široka dvosmjerna staza – rezultat uvođenja obvezne naplate parkiranja na cijelome području grada. Uzduž staza u tome gradskom okrugu bit će posađeno gotovo 200 stabala koje će prolaznicima pružati hlad u ljetnim danima.

Radovi koji su započeli u 2022., a odnose se na gradnju prve bečke biciklističke mega staze teku po planu i nastavljaju se i ove godine. Radi se o dionici koja će povezivati središte grada s Donaustadtom. Među njima je ulica Lasallestraße, čijom će dužinom biciklistička staza biti posebno široka. Ta ulica jedna je od najprometnijih u gradu, a u 2022. u njoj je bilo zabilježeno više od milijun biciklista. Projekt obuhvaća još nekoliko ulica, a sedam kilometara duga megastaza u promet će biti puštena 2024. ▀

KRATKE VIJESTI

POČELI PRIPREMNI RADOVI NA POSTAVLJANJU SOLARNE ELEKTRANE NA DOM SPORTOVA MATE PARLOV U PULI

Nakon što je u prosincu 2022. *Pula Sportu* preko natječaja Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost dodijeljeno maksimalnih 1,4 milijuna kuna za projekt postavljanja solarne elektrane na Dom sportova *Mate Parlov*, počeli su preparni radovi na gradilištu, mjestu postavljanja solarne elektrane.

Naime, u veljači 2022. odrađeni su prvi kontakti u vezi projektnoga zadatka, nakon čega je Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA) prepoznala solarizaciju sportskoga kompleksa na Verudi. U međuvremenu su odobrena kreditna sredstva za provedbu te je dobivena elektroenergetska suglasnost. Solarizacijom krova dvorane *Mate Parlov* na krov će biti postavljeno oko 200 tona stabilizacijskih utega s 960 solarnih panela. Procjena je da će solari zadovoljavati trećinu ukupne godišnje potražnje energije sportskoga kompleksa na Verudi. Osim što će se olakšati poslovanje *Pula Sporta* u idućih 20 godina, koliko traje prosječni vijek upotrebe solarnih panela posljednje generacije, tom investicijom sportski objekti dobit će po snazi prvu solarnu elektranu na Puljštini. Nova je elektrana snage 400 kW, što je u ovome trenutku solarna elektrana najveće snage na Puljštini. Planirana je pokrivenost solarnim pločama na oko 90 posto površine krova, tj. kroz 960 panela približne površine oko dva kvadratna metra. Planirano je i postavljanje još jednoga sloja hidroizolacije otporne na visoke temperature kao i naknadno nadograđivanje dodatnim e-blokom snage 40 kW, čime bi se ukupna površina krova pretvorila u pogon za proizvodnju električne energije.

Ukupna vrijednost radova je 475.499,55 eura, a solarna elektrana planirana je radi trendova povećanja potrošnje energije i opsega upotrebe obnovljivih izvora energije. Planirana godišnja proizvodnja prema glavnome projektu je oko 500 MWh ili trećina ukupnih potreba kompleksa sportskih građevina na Verudi.

Dobavljač opreme i izvođač radova jest tvrtka *Solar Green Technology d.o.o.* iz Fažane, koja je osnovana 2022., a njezina je pretežna djelatnost trgovina električnom energijom. Među ostalim, tvrtka se bavi projektiranjem solarnih elektrana, izradom dokumentacije i montažom sve do puštanja elektrane u trajni pogon. Do danas je tvrtka realizirala, s ugradnjom i puštanjem u pogon, tridesetak elektrana različitih snaga. Tvrtka sudjeluje u projektiranju i izvođenju solarne elektrane Barban ukupne vršne snage 2 MW. *Solar Green Technology* zastupnik je solarnih panela *Risen Energy*, koji je vodeći svjetski proizvođač visokoučinkovitih solarnih fotonaponskih proizvoda prve kvalitete i pružatelj cjelovitih poslovnih rješenja za proizvodnju električne energije u stambenim, komercijalnim i komunalnim objektima. *Solar Green Technology* sudjeluje u projektu optimiranja proizvodnje električne energije preko solarnih panela s tvrtkom ERENE sa sjedištem u Njemačkoj.

Nakon probnoga rada elektrane početak njezina rada punim kapacitetom planiran je za početak srpnja. Vijek upotrebe takvih pogona dulji je od 20 godina. Povrat investicije očekuje se u roku od sedam godina, što ovisi i o potrošnji kompleksa u periodu nakon što elektrana bude puštena u rad. ♦

GRAD SPLIT USPJEŠNO REALIZIRAO PROJEKT "SUTRA" NA TEMU URBANE MOBILNOSTI

Glavni cilj projekta "Sustainable transport in Adriatic coastal areas and hinterland

– SUTRA" jest promicanje multimodalnosti prijevoza putnika na programskom području na temelju zajedničkoga osmišljavanja koncepata održive urbane mobilnosti i novih prekograničnih veza djelovanjem koje je usmjereno na poboljšanje upotrebe alternativnih prijevoznih sredstava koja bolje povezuju obalu i zaleđe. Projektom SUTRA građanima i turistima žele se dodatno približiti sadržaji koje nude gradovi te povezati lokalna naselja i udaljene dijelove grada alternativnim oblikom javnoga prijevoza. Ukupna vrijednost projekta iznosi 2.897.500 eura, od čega se 2.462.875 eura odnosi na bespovratna sredstva. Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

U sklopu projekta u gradu Caorleu 9. i 10. ožujka 2023. održana je dvodnevna završna konferencija na kojoj su sudjelovali predstavnici svih partnera na projektu: predstavnice projektnoga tima Grada Splita Radojka Tomašević, viša savjetnica specijalist Službe za razvoj grada, te Matilda Čolak, viša stručna suradnica za strateško planiranje i provedbu projekata, te predstavnici Grada Caorlea, Općine Ravenne, Općine Chioggie, Comunitè Riviere Friulane, Općine Pescare, ISIG-Instituta za međunarodnu sociologiju Gorizia, Splitsko-dalmatinske županije, Grada Poreča-Parenza i Općine Vodnjana-Dignana. Svi partneri prezentirali su aktivnosti provedene kroz projekt. Implementirano je deset novih ekološki prihvatljivih multimodalnih usluga prijevoza putnika te zajednička aplikacija za pametni telefon za lak pristup multimodalnim prijevoznim rješenjima u sklopu projekta.

Grad Split je kroz projekt SUTRA uspješno nadogradio sustav javnih bicikala sa četiri nova terminala, šesnaest klasičnih i osam električnih bicikala. Izrađena je zajednička mobilna aplikacija za lak pristup multimodalnim prijevoznim rješenjima,

KRATKE VIJESTI

koja će korisniku pokazati mogućnosti korištenja transporta u područjima pokrivenima projektom. Preuzimanje mobilne aplikacije dostupno je u internet-trgovini (*Google Play, App Store*) pod nazivom *interreg Italy-Croatia SUTRA*. Također, obavljani su poslovi monitoringa i evaluacije te prikupljeni podaci o sustavu javnih bicikala na području grada Splita. ■

KRIŽEVCI U SJEDIŠTU EUROPSKE KOMISIJE KAO PRIMJER Dobre PRAKSE U ENERGETSKOJ TRANZICIJI

U sjedištu Europske komisije u Bruxellesu održana je konferencija Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju na temu energetske krize i uloge gradova, a kojoj je na poziv organizatora prisustvovao Mario Rajn, gradonačelnik grada Križevaca. Na konferenciji su primjere borbe protiv energetske krize prikazali predstavnici velikih europskih gradova poput Milana, Varšave, Stockholma, Freiburga i brojnih drugih, a prisustvovalo je gotovo 400 predstavnika jedinica lokalnih samouprava i europskih institucija. Križevci su bili jedini grad iz Republike Hrvatske koji je prepoznat kao primjer dobre prakse kada je riječ o energetskej tranziciji građana.

Na tome događanju prikazano je kako europski gradovi reagiraju na energetske krize te na koji im način institucije Europske unije i europske države mogu pomoći u jačanju njihovih programa i mjera. Gradonačelnik Križevaca sudjelovao je na panel-diskusiji o zaštiti i jačanju građana u odgovoru na energetske krize s potpredsjednikom Europske komisije Fransom Timmermansom, predstavnicima institucija Europske komisije zaduženima za klimu te predstavnicima gradova Varšave, Stockholma i Clermont-Ferranda. Tom prigodom istaknuo je kako su Križevci još 2018., puno prije energetske krize, shvatili važnost i prednost korište-

nja obnovljivih izvora energije. Kroz projekt "Križevački sunčani krovovi" i uključivanje građana postavljene su solarne elektrane na krov Razvojnoga centra i tehnološkoga parka te Gradske knjižnice *Franjo Marković*. Godine 2020. Grad je pokrenuo program sufinanciranja postavljanja solarnih elektrana i na krovove obiteljskih kuća, a u 2022. zabilježen je do sada najveći interes građana, zbog čega je Izmjenama i dopunama Proračuna bilo potrebno osigurati dodatna sredstva. Rajn je objasnio da gradska politika funkcionira prema tri ključna načela: građani su uvijek prvi, slijede se zacrtani srednjoročni i dugoročni ciljevi te se vodi borba protiv energetske siromaštva. Također je predstavio djelovanje Energetsko-klimatskog ureda, program savjetovanja građana o energetskej siromaštvu i brojne druge projekte koji su vezani uz energetskej tranziciju. ■

PROJEKT DOMA ZA STARIJE I NEMOĆNE U DUBROVNIKU

Grad Dubrovnik pokrenuo je nabavu za izvođenje pripremnih radova rušenja i čišćenja gradilišta Dom za starije i nemoćne ispod Opće bolnice Dubrovnik, što je još jedan neophodan korak u provedbi toga prioritetnog projekta u segmentu socijalne skrbi koji će umirovljenicima omogućiti standard koji im je godinama nedostajao.

Predviđeni početak radova na rušenju i čišćenju gradilišta jest svibanj 2023. s rokom izvođenja 60 dana. Procijenjena vrijednost nabave iznosi 225.600,00 eura bez PDV-a. Radi se o objektu čija je gradnja prekinuta u ranoj fazi gradnje prije više od 30 godina. Zapuštena i oronula građevina ne predstavlja bazu za nastavak gradnje te ju je potrebno ukloniti kako bi se moglo pristupiti novoj gradnji budućega doma kapaciteta oko 200 osoba na stalnome smještaju i oko 75

osoba na dnevnome. Projekt izgradnje Doma za starije i nemoćne s ishođenom građevinskom dozvolom i cjelokupnom potrebnom dokumentacijom prijavljen je za sufinanciranje u sklopu Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava "Izgradnja i opremanje centara za starije osobe (izvaninstitucijske i institucijske usluge)" Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Uz dom za starije i nemoćne tipa hotela u Gružu izgradnjom novoga doma ispod Opće bolnice zadovoljit će se većina potreba za smještajem dubrovačkih umirovljenika, što je jedna od najvažnijih odrednica gradske uprave prema sugrađanima treće životne dobi. ■

MODERNIZACIJA JAVNE RASVJETE GRADA DUBROVNIKA

Montažom prvih energetskej učinkovitih svjetiljki u Ulici Iva Dulčića sredinom veljače počeli su radovi na cjelovitoj modernizaciji i rekonstrukciji sustava javne rasvjete na području grada Dubrovnika, a zaključno s 26. ožujka 2023. u više od 50 ulica montirano je ukupno 1300 novih svjetiljki, što je više od trećine ukupnoga broja svjetiljki koje će biti postavljene u sklopu te investicije.

Postavljanje nove rasvjete u cijelosti je provedeno u Ulici dr. Andrije Hebranga, Zagrebačkoj ulici, Ulici Petra Krešimira IV., u ulicama Ćira Carića, Ivana Meštrovića, Ivana Zajca, Iva Dulčića, Miljenka Bratoša, Vatroslava Lisinskog, na Liechtensteinovu putu, Obali pape Ivana Pavla II., na petlji na Iljinoj glavici, na potezu od Batahovine, preko Sustjepana, Čajkovića, Komolca i Rožata do Mokošice te u Vinogradarskoj ulici i Ulici od Izvora u Novoj Mokošici. U periodu do 26. ožujka 2023. nove energetskej učinkovite i ekološki prihvatljive LED svjetiljke postavljene su i u još četrdesetak ulica na užemu gradskom području, od kojih se velik dio od-

KRATKE VIJESTI

nosi na manje i poprečne ulice te na one izvan glavnih prometnih pravaca.

Rasvjetna tijela koja se postavljaju u sklopu projekta "Modernizacija javne rasvjete Grada Dubrovnika" omogućavaju ravnomjernu osvjetljenost javnih površina, a njihovim korištenjem ne dolazi do neželjenog rasipanja svjetlosti izvan prostora koji treba osvjetliti, čime se učinkovito sprečavaju učinci svjetlosnoga onečišćenja.

Izvođač je radova tvrtka *Veritas Esco* iz Splita, a vrijednost ugovora potpisano sredinom prosinca 2022. iznosi 829.185,75 eura. U ugovorenome roku od 120 dana na području čitavoga grada bit će u fazama postavljeno i zamijenjeno ukupno 3739 novih LED rasvjetnih tijela, čime će noćne vizure Dubrovnika dobiti posve nov izgled. Projektom postižu se ekološki benefiti smanjenja razine svjetlosnoga onečišćenja, dok će istodobno biti ostvarene znatne financijske uštede koje će se ogledati kroz smanjenje potrošnje električne energije i manje troškove održavanja. ■

POMOĆ ZA OBNOVU DOMA ZA PSIHIČKI BOLESNE ODRASLE OSOBE U PETRINJI

Iz Državnoga proračuna Sisačko-moslavačkoj županiji odobrena je pomoć u ukupnome iznosu od 5,46 milijuna eura za financiranje troškova obnove Doma za psihički bolesne odrasle osobe u Petrinji, jer obnova toga doma nije prihvatljiv trošak za financiranje iz Fonda solidarnosti Europske unije. Dom je do razornoga potresa 29. prosinca 2020., koji je zadesio područje Sisačko-moslavačke županije, pružao smještaj za 96 korisnika u svojem sjedištu na adresi Vlatka Mačeka 28 u Petrinji. Zgrada Doma dobila je crvenu oznaku oštećenja te su već pokrenuti određeni postupci potrebni za njezinu obnovu. Izrađeni su elaborat ocjene postojećega stanja građevinske konstrukcije i projektna dokumentacija te je proveden postupak nabave za cjelovitu obnovu i uslugu stručnoga nadzora nad izvođenjem radova. Korisnici Doma, njih

79, trenutačno je privremeno smješteno u prostor Neuropsihijatrijske bolnice *Dr. Ivan Barbot* u Popovači.

Uzimajući u obzir to da troškovi obnove zgrada iz područja socijalne skrbi nisu prihvatljiv trošak za Fond solidarnosti Europske unije te činjenicu da Sisačko-moslavačka županija ima vrlo velike troškove pri otklanjanju izravnih i neizravnih posljedica katastrofalnoga potresa, zatražena je pomoć Vlade Republike Hrvatske. Odlukom Vlade RH donesenom 30. ožujka 2023. odobrava se Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine da na teret Državnoga proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu osigura pomoć Sisačko-moslavačkoj županiji u iznosu od 5.467.440,00 eura za obnovu Doma za psihički bolesne odrasle osobe Petrinja, dok je Sisačko-moslavačka županija obvezna sredstva utrošiti namjenski i o tome podnijeti izvješće Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.